

ලංකාවේ ප්‍රාග් ඛොද්ධ යුගයේ සිට මේ දක්වා විකාසනය වූ ගොඩනැගිලි ඉදි කිරීමේ ශිල්පයක් හඳුනා ගත හැකි ය. එයින් පැරණි නිවාස ඉදිකිරීම් හා සම්බන්ධ තොරතුරු සමූදායක් මේ පාඩමෙන් ඉදිරිපත් කෙරෙයි. මෙය මහාචාර්ය රාජ සෝමදේව විසින් ලියන ලද ලිපියකින් උපුටා ගන්නා ලද්දකි.

නිවාස ඉදි කිරීම සහ ඒවායේ ජීවත් වීම ශිෂ්ටාචාරික ලක්ෂණයකි. දඩයම් කිරීම සහ තැන තැන ඇවිද යමින් ආහාර එකතු කිරීම සිය ජීවනෝපාය කර ගත් ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගයේ මිනිස්සු පසු කාලයක සිය සංචාරක ජීවිතයෙන් මිදී එක් තැනක දීර්ඝ කාලයක් ජීවත් වීමේ පුරුද්දට නැඹුරු වූහ. එය හඳුන්වන්නේ ‘ස්ථිරවාසිතාව’ යනුවෙනි. කිසියම් ජනකොටසක් ස්ථිරවාසිතාවට පත් වූ බව පෙන්නුම් කරන ප්‍රධානතම දර්ශකය ස්ථිර නිවාස තනා ගැනීම යි.

නිවාස තැනීම පිළිබඳ දීර්ඝ ඉතිහාසයක් ශ්‍රී ලංකාව සතූ ය. එම ඉතිහාසය පිළිබිඹු කරන සාක්ෂි සොයා ගෙන තිබෙන්නේ පුරාවිද්‍යාත්මක කැණීම් මඟිනි. දැනට අනාවරණය වී ඇති තොරතුරුවලට අනුව ක්‍රිස්තු පූර්ව 1750 වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ කඳුකර පළාත්වල ජීවත් වූ ජනතාව නිවාස තනා ගැනීමේ සමත්කම් දැක්වූ බව තහවුරු වී තිබේ. ඒ කාලයට අයත් පැරණි නිවාසයක ගෙබිමක් සොයා ගැනීමට 2011 වසරේ දී පුරාවිද්‍යාඥයෝ සමත් වූහ. එය පිහිටා තිබෙන්නේ බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයට අයත් හල්දුම්මුල්ලේ පිහිටි ‘කොස්වත්ත’ නමින් හැඳින්වෙන පෞද්ගලික තේ වත්තක ය.

හල්දුම්මුල්ලේ නිවසෙහි අත්තිවාරම.

මෙම නිවාසය සොයා ගැනීමට වසරකට පෙර තවත් පැරණි නිවාසයක ගෙබිමක් කැණීමකින් අනාවරණය විය. එය පිහිටා තිබෙන්නේ රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයට අයත් කුඩා ගම්මානයක් වූ උඩරංවාමඩමේ ය. පවුල් දහයක් පමණ ජීවත් වන මෙම ගම්මානය තිබෙන්නේ කඳු ගැටයකට අයත් සානුවක ය. එම නිවාසය ක්‍රිස්තු වර්ෂාරම්භයට සියවස් දොළහකට පමණ පෙර ඉදි කරන ලදැයි සැලකිය හැකි ය.

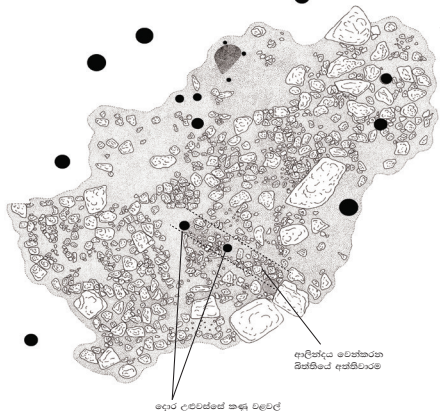
වඩා පැරණි කාලයකට අයත් හල්දුම්මුල්ලේ නිවාසය වෘත්තාකාර හැඩයෙන් යුත් ගෙබිමක්

සහිත වූවකි. එහි විෂ්කම්භය මීටර් 2.20කි. කැණීම්වලින් එය මතු කරන අවස්ථාවේ ගෙබිම සකස් කිරීමට යොදා ගන්නා ලද ගල්කැබලිති ඇතුරුමට අයත් කොටස් එහි ඉතිරි වී තිබිණි. එහෙත් එම නිවාසයේ ඉතිරි කොටස්වලට අයත් කිසිදු දෙයක් එහි නො තිබීමෙන් පැහැදිලි වන්නේ ඒවා දිරාපත් ව විනාශ වී ඇති බව ය. නිසැකයෙන් ම එහි බිත්ති වරිවිච් මැටිටෙන් තනා තිබෙන්නට ඇත.

අපේ රටේ ගම්බද පළාත්වල තව මත් වරිවිච් මැටියෙන් සෑදූ බිත්ති සහිත ගෙවල් දකින්නට තිබේ. පහසුවෙන් සොයා ගත හැකි විමත් ස්වභාවධර්මයට වඩාත් ගැලපීමත් යන කරුණු නිසා අපේ ආදි මුතුන්මිත්තෝ සිය නිවාස තැනීමට වරිවිච් මැටි භාවිත කළහ. මෙම නිවාසයේ වහල කිසි යම් කොළ අතු වර්ගයක් භාවිත කර දැව දඬුවලින් තනා තිබෙන්නට ඇතැයි ද ඒවා පහසුවෙන් දිරායන සුලු ද්‍රව්‍ය නිසා අතුරුදන් ව ගොස් ඇතැයි ද සිතිය හැකි ය. ඉලුක්, මාතා, පිදුරු සහ පොල් අතු ආදියෙන් වහල සෙවිලි කිරීම අපේ රටේ පැවතිණි මෑතක් වන තුරු ප්‍රචලිත ව ගම්බද පළාත්වල දැනුදු ඒ ක්‍රමය භාවිත වේ.

ගෙබිමේ ඇතුළත තිබී පැරණි වළං කැබැලිති, යකඩ උපකරණයකට අයත් කොටස් සහ මැටියෙන් සාදා පුලුස්සා ගත් පබළු කිහිපයක් ද සොයා ගත හැකි විය. සොයා ගන්නා ලද වළං කටු අතර සුදු පැහැති පසුබිමක රතු පැහැයෙන් වර්ණ ගැන්වූ වළං කැබලිති කිහිපයක් ද තිබිණි. පුළුල් ලෙස කැණීම් කටයුතු සිදු කිරීමේ දී පෞද්ගලික තේ වත්තට ඇති විය හැකි හානිය සැලකිල්ලට ගෙන නිවාසයේ සම්පූර්ණ ගෙබිම මතු කර ගැනීමේ අදහස පසුව අත්හැර දැමිණි.

උඩරංවාමඩමේන් සොයා ගන්නා ලද්දේ ද පැරණි නිවාසයක ගෙබිමකි. එය ආයතන චතුරස්‍රාකාර හැඩයකින් යුක්ත ව තනන ලද්දකි. එහි ගෙබිමට කළුගල් අතුරා තිබිණි. නිවාසය දිගින් මීටර් 10.20කින් ද පළලින් මීටර් 6.80කින් ද සමන්විත ය. එහි ඇතුළත අවකාශය කොටස් දෙකකට බෙදා ඇත. ඊට යොදා ගෙන තිබෙන්නේ බිත්තියකි. එම බිත්තියට අයත් අත්තිවාරම කැණීමේ දී මතු කර ගැනීමට හැකි විය. එම අත්තිවාරමේ මැද කොටසේ කණු වළවල් දෙකක් තිබිණි. ඒ එම බිත්තිය මැද වූ දැවමය උළුවස්සට අයත් කණු වළලා තිබූ තැන් ය. මෙම උළුවස්ස භාවිත කොට තිබෙන්නේ නිවාසයේ ඉදිරිපස කොටසින් පසුපස කොටසට ප්‍රවේශ වීම සඳහා ය. ඉදිරිපස කොටසේ තිබී සොයා ගන්නා ලද පුරාවස්තු අතර කාන්තාවන් ඇස් අඳුන් තැබීමට භාවිත කරන ලෝහ කුරක්, ශරීරය වර්ණ ගැන්වීමට යොදා ගත් කහ සහ රතු පැහැති ගුරුගල් කැබලි දෙකක්, මැටියෙන් සාදා පුලුස්සා ගත් පබළු කිහිපයක් සහ පිලිස්සූ මැටියෙන් තැනූ මූර්තියක් ද විය. මෙම අවශේෂවල ස්වරූපය සැලකිල්ලට ගත් විට පෙනෙන්නේ මෙම නිවසේ ඉදිරිපස කොටසේ කාන්තාවන් විසූ බව ය.

උඩරංවාමඩම නම් ගම්මානයේ තිබී කැණීම් කොට මතු කර ගත් පැරණි නිවාසයක අත්තිවාරමෙහි සිතියම්ගත සැලැස්ම.

නිවසේ පිටුපස කොටස භාවිත කර තිබෙන්නේ මුළුතැන්ගෙයක් ලෙස ය. කැණීම්වල දී ඊට අයත් ළිප සොයා ගැනීමට පුරාවිද්‍යාඥයෝ සමත් වූහ. ළිප අවට තිබී යකඩ පිහි කැබලි කිහිපයක් සහ ගල්මෙවලම් කිහිපයක් හමු විය. මුළුතැන්ගෙයින් පිටතට ජලය ගලා යෑමට කානුවක් සකස් කර තිබිණි. මෙම නිවාසය තුළ තිබී රතු පැහැයෙන් වර්ණ ගැන්වූ ඉතාමත් විසිතුරු කුඩා මැටි බඳුනක් ද සොයා ගැනිණි. බිම් සැලැස්ම පරීක්ෂා කරන විට ඉතා පැහැදිලි ව පෙනෙන්නේ මෙම නිවෙස ඉදි කර තිබෙන්නේ ඉදිරිපස කොටස දකුණු දිශාවටත් පිටුපස කොටස උතුරු දිශාවටත් වන පරිද්දෙන් බව යි.

උඩරංවාමඩම නිවසෙහි අත්තිවාරම

පාදා ගන්නා ලද ගෙබිමේ අවට කැණීම් කිරීමේ දී පිලිස්සී ගිය වර්ච්චි කැබලි කිහිපයක් හමු විය. නිසැකයෙන් ම ඒවා නිවාසයේ බිත්තිවලට අයත් ව තිබූ ඒවායි. එම වර්ච්චි කැබලි දැවී ගිය බවට සාක්ෂි තිබෙන හෙයින් එම නිවාසය ගිනි ගැනීමකට ලක් වීමෙන් විනාශයට පත් වූ බව පෙනේ.

හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයට අයත් තිස්සමහාරාමයේ පිහිටි කිරින්දගොඩාන සහ වලගම්පත්තුවේ නමින් හැඳින්වෙන ගම්මානවල තිබී තවත් පැරණි නිවාස දෙකකට අයත් සාක්ෂි සොයා ගැනීමට පුරාවිද්‍යාඥයෝ සමත් වූහ. ඒ 2000 වසරේ දී ය. මෙම ස්ථාන දෙකෙන් ම හමු වූ නිවාස වටකුරු හැඩයේ ගෙබිම්වලින් සමන්විත ය. කිරින්දගොඩානේ නිවාසය ක්‍රිස්තු පූර්ව 240 දී ඉදි කරන ලද්දක් බව අනුමාන කෙරේ. එහි ගෙබිම බොරළු දමා යහමින් තළා සකස් කර තිබිණි. එය ද වර්ච්චියෙන් තැනූ නිවෙසකි.

වලගම්පත්තුවේ නිවස මෙහි විස්තර කළ අන් සියලු නිදර්ශනවලට වඩා වෙනස් ය. එහි ගෙබිම සකස් කර තිබෙන්නේ සෙන්ටිමීටර් 35ක් පමණ ගැඹුරට පොළොව සෑරීමෙනි. එහි දී සෑදෙන නො ගැඹුරු වළේ පතුලේ සහ ඉවුරුවල ගොම-මැටි ආලේප කර ගෙබිම නිමවා ගෙන තිබේ. පොළොව සාරා ගෙබිම සකස් කර ගැනීමෙන් අත් වන වාසිය නම් අදාළ නිවාසයේ වහල නූස් වීම ය. කොළ අතු සෙවිලි කළ නිවාසයක වහල උසට පිහිටීමෙන් එය සුළඟට හසු වී ගසාගෙන යෑමට තිබෙන අවකාශය මහත් ය. වලගම්පත්තුවේ නිවාසය ඉදි කර තිබෙන්නේ ක්‍රිස්තු වර්ෂයෙන් 240 දී පමණ ය.

මේ සම්ප්‍රදායට අයත් නිවාසවල ගෙබිම් කිහිපයක් දකුණු ඉන්දීය අර්ධද්වීපයේ ඉතැම්ගමන් නමින් හැඳින්වෙන ප්‍රදේශයෙන් ද සොයා ගෙන තිබේ. මෙවැනි නිවාස හැඳින්වීම සඳහා වළ - වාසස්ථාන (Pitdwelling) යන යෙදුම භාවිත කෙරේ. වළ - වාසස්ථාන ඉදි කිරීමට මිනිසුන් පෙලඹීමට හේතුව අධික වියළි සුළං සහිත කාලගුණික තත්ත්වයයි.

ඉහතින් සඳහන් කරන ලද සෑම ඉදිකිරීමක් ම පැල්පතක ස්වරූපයෙන් එකල පිළිබිඹු වන්නට ඇත. එහෙත් ඒ සෑම අවස්ථාවක් ම පශ්චාත් කාලීන ව වඩා ස්ථිරසාර ගොඩනැගිලි ඉදි කිරීමට අවශ්‍ය කරන මඟ පෙන්වී ය.

අරුත් පැහැදිලි කිරීම

අනාවරණය	- සොයා දැන ගැනීම/ සැඟවී තිබුණු දෙයක් දැන ගැනීම
ප්‍රාග් ඓතිහාසික	- ලිඛිත ඉතිහාස වාර්තාවල දැක්වෙන අවධියට පෙර කාලය
වරිච්චි	- බිත්ති බැඳීමේ දී මැටි පිඬු රඳා සිටීම පිණිස බිත්තියේ පමණට ලී කණු සිටුවා හරස් අතට රිටි බැඳ සාදන සැකිල්ල.
ආයතන චතුස්‍රාකාර	- සෘජුකෝණාස්‍රාකාර / දික් හතරැස්
ගුරුගල්	- පොළොවේ ස්වභාවික ව පවතින ඉතා සියුම් අංශුවලින් සෑදුණු වර්ණවත් ගල් විශේෂයක්

අවබෝධය

1. 'ස්ථිරවාසිතාව' යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ කුමක් ද?
2. වැළලී ගිය අතීත තොරතුරු සොයා ගැනීම සඳහා අනුගමනය කරනු ලබන ක්‍රමවේදයක් ලියන්න.
3. ආදි මුතුන්මිත්තන් නිවාස තැනීමට වරිච්චි මැටි භාවිත කිරීමට හේතු වූ කරුණු 2ක් සඳහන් කරන්න.
4. පැරණි නිවෙසක පිටුපස කොටසෙහි මුළුතැන්ගෙයක් තිබුණු බවට සාධක මොනවා ද?
5. උළුවස්ස යොදා තිබුණේ ඇයි? එය සවි කර තිබුණේ කෙසේ ද?
6. 'වළ වාසස්ථාන' ලෙස හැඳින්වූ නිවාසවල සුවිශේෂත්වය කුමක් ද? එවැනි නිවාස සෑදීමට මිනිසුන් පෙලඹීමට හේතු මොනවා ද?
7. කැණීම් කරන ලද නිවෙසෙහි වහල පිළිබඳ තොරතුරු අතුරුදන් ව ඇත්තේ ඇයි?

ලිඛිත අභ්‍යාස

1. පහත දැක්වෙන පද යෝග්‍ය පරිදි විසන්ධි කර ලියන්න.

i. ජීවනෝපාය	ii. වෘත්තාකාර	iii. චතුරස්‍රාකාර
-------------	---------------	-------------------
2. මෙහි දැක්වෙන පද අයත් වන ක්‍රියා පද වර්ග ලියන්න.

i. යමින්	iv. වූහ .....
ii. තනා	v. කළහ .....
iii. තිබී	vi. හසු වී .....
3. පහත සඳහන් වචනවල අනුකූල රූප ලියන්න.
  - i. පුරාවිද්‍යාඥයෝ .....
  - ii. මිනිස්සු .....
  - iii. කාන්තාවෝ .....

4. පහත සඳහන් වාක්‍ය කියවන්න. අදහස හැකි තාක් කෙටියෙන් එක් වාක්‍යයකින් දක්වන්න.

නිවාස තැනීම පිළිබඳ දීර්ඝ ඉතිහාසයක් ශ්‍රී ලංකාව සතූ ය. එම ඉතිහාසය පිළිබිඹු කරන සාක්ෂි සොයා ගෙන තිබෙන්නේ පුරාවිද්‍යාත්මක කැණීම් මගිනි.

වලගම්පත්තුවේ නිවස මෙහි විස්තර කළ අන් සියලු නිදර්ශනවලට වඩා වෙනස් ය. එහි ගෙබිම සකස් කර තිබෙන්නේ සෙන්ටිමීටර් 35ක් පමණ ගැඹුරට පොළොව සැරීමෙනි.

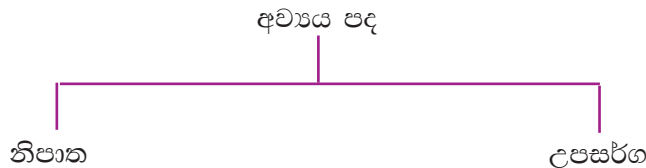
කුඩා ගම්මානයක් වූ උඩරටවාමඩමෙන් ද පැරණි නිවෙසක ගෙබිමක් සොයා ගන්නා ලදී. එය ආයතන වතුරසාකාර හැඩයෙන් යුක්ත ව තනන ලද්දකි. ගෙබිම ගල් අතුරා තිබිණි.

ප්‍රායෝගික අභ්‍යාස

1. ඔබ ප්‍රදේශයේ නිවාස තැනීම සඳහා භාවිත කෙරෙන අමුද්‍රව්‍ය වර්ග 10ක් වැඩිහිටියන්ගෙන් අසා ලේඛනයක් පිළියෙල කරන්න.
2. අතීතයේ සිට වර්තමානය දක්වා නිවාස තැනීම සඳහා භාවිත කෙරුණු තාක්ෂණය පිළිබඳ බිත්ති පුවත්පතට ලිපියක් සකස් කරන්න.

අවසාන පද

වෙනස් නොවන එනම් වර නොනැඟෙන පද අවසාන පද ලෙස හැඳින්වෙයි. සිංහල භාෂාවේ අවසාන පද දෙවර්ගයකි.

නිපාත යනු නාම පද හා ක්‍රියා පද අතර සම්බන්ධතාව ගොඩ නැඟීම සඳහා ඉවහල් වන පද විශේෂයකි. කාලය හැඟවීමට, ප්‍රශ්නාර්ථය දැනවීමට, නිෂේධාර්ථය දැනවීමට සමාන අර්ථය හැඟවීමට, කාලාර්ථය හැඟවීමට, සීමාව දැක්වීමට ආදී විවිධ අරුත් දැනවීමට නිපාත භාවිත කෙරේ. ඒවා වාක්‍යයක මූල, මැද හෝ අග හෝ යෙදිය හැකි ය.

උදාහරණ:- ඉක්බිති ඔහු මෙන් ම අම්මා ද පාසලට ගියා ය.

ඊයේ විහඟි සහ යෙසදි සෙල්ලම් කළා ද?

නිපාත ලේඛනයක් පහත දැක්වේ.

අතර
අන්ත
අනුව
අනේ
අපොයි
අරඛයා
අභා
අහෝ
ඇත
ඇති
ඇතුළත්
ඇතුළු
ඇයි
ඉක්බිති
ඉතා
ඉතින්
ඉදින්
ඉඳුරා
ඉහත
ඉහි
උදෙසා
එක්කෝ
එපා
එම්බල
එම්බා
එව්
එහෙත්
ඔන්න
ඔව්
ඔස්සේ
කරා
කැටුව
කැලම
කෙරෙන්

කෙරෙහි
කොල
ගානේ
ගැන
තකා
තමා
තව
තවත්
තාක්
තුරු
තෙක්
ද
ද (?)
දක්වා
දී
දු
දෝ
නම්
නමුත්
නමුදු
නැවත
නැවතත්
නැහැ/නෑ
නිතර
නිති
නිසා
නු
නේ/නෙ
නො
නොහොත්
පටන්
පතා
පමණ
පමණක්

පරිදි
පසු
පවා
පාහේ
පාසා
පැසුළු
පිණිස
පිළිබඳ
පුන
පුරා
පෙර
බඳු
බැගින්
බැහැ/බෑ
ම
මන්ද
මැනව්
මිස
මුත්
මෙන්
මෙන්ත
ය
යත්
යන
යනු
යනුවෙන්
යළි
යි
ල
ලු
ලවා
ලා
ලෙස
වගේ/වාගේ

වඩා
වත්
වන්
වනාහි
වශයෙන්
වස්
වහා
වැනි
වැළි
විට
විනා
විරු
විසින්
වූකලි
වෙත
සඳහා
සමග
සහ
සහසා
සා
සිට
සෙද
සේ
සේක
හනික
හරි
හා
හුදු
හෙයින්
හෙවත්
හොත්
හෝ

අවශ්‍ය පද ගණයෙහි ලා සැලකෙන අනෙකුත් පද වර්ගය උපසර්ගයි. මේවා නිපාත පද මෙන් තනි ව නොයෙදෙන අතර ප්‍රකෘතියක මූලට යෙදී අර්ථය වෙනස් කරයි.

ප්‍රබල - ඉතා බලවත්   අබල - බලය නැති
 සුදන - යහපත් තැනැත්තා   දුදන - අයහපත් තැනැත්තා

ඇතැම් අවස්ථාවල උපසර්ගයක් යෙදුණ ද පදයේ අර්ථයේ වෙනසක් සිදු නොවන අවස්ථා ද දැකිය හැකි ය.

විරහිත   විරචිත

සිංහල භාවිත කෙරෙන උපසර්ග පහත දැක්වේ. සංස්කෘත භාෂාවෙන් සිංහලයට පැමිණි උපසර්ග ද එහි දැක්වෙයි.

සංස්කෘත		සිංහල	
අති	දුර්	අ	නි
අධි	නි	අති	ප
අනු	නිර්	අදි	පර
අප	ප්‍ර	අනු	පස්
අභි	ප්‍රති	අප	වි
අව	පරා	අවි	පිරි
ආ	පරි	අව	පිළි
උ	වි	උ	ස
උත්	සම්	උප	සු
දු	සු	දු	නො

ලිඛිත අභ්‍යාස

- උපසර්ග සහ නිපාත පද වෙන්කොට දක්වන්න.
  - වන මැද වැඩුණු සුවිසල් ගස්, ගැමියන්ට නිර්ලෝභී ව මල් එල පිරිනමයි.
  - ඔහු වහා ම ක්‍රියාත්මක වූ බැවින් ප්‍රතිවාදියාගේ ප්‍රයත්නය අසාර්ථක විය.
  - මොහොතක නිහඬතාවට පසු ලෙනේ ඇත අන්තයෙන් ප්‍රතිචාරයක් ලැබිණි.
  - යාත්‍රිකයා උපද්‍රවවලින් විනිර්මුක්ත ව ගොඩබිමට ළඟා විය.
  - සුන්දර යුවතිය විරල රෝගයෙන් අසාධ්‍ය ව මිලාන වූ කුසුමක් මෙන් දිස් විය.
- ඔබ කැමති පොතක් හෝ පුවත්පතක් තෝරා ගෙන එයින් උපසර්ග යෙදුණු වචන 10ක් සහ නිපාත 10ක් සොයා ලියන්න.